

**Програмові вимоги з навчальної дисципліни
«Сімейне право України»
для студентів 2 –го курсу денної та заочної форм навчання
спеціальності 081 «Право»**

Тема 1. Загальні положення сімейного права

Поняття сімейного права як самостійної галузі права. Предмет і метод сімейного права. Основні засади (принципи) сімейного права. Загальні положення сімейного законодавства. Сімейний кодекс – основне джерело сімейного законодавства. Загальна характеристика інших джерел сімейного права. Сутність і поняття сім'ї та шлюбу. Строки в сімейному праві.

Тема 2. Сімейні правовідносини

Поняття та види сімейних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин. Склад сімейних правовідносин. Об'єкти та зміст сімейних правовідносин. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. Захист сімейних прав та інтересів. Юридичні факти у сімейному праві.

Тема 3. Поняття та умови укладення шлюбу. Шлюбний договір

Поняття та умови укладення шлюбу. Державна реєстрація шлюбу. Реєстрація шлюбу іноземними громадянами та особами без громадянства. Час реєстрації шлюбу. Місце реєстрації шлюбу.

Правові наслідки шлюбу. Правозгідність шлюбу.

Договірний режим майна подружжя. Історичні аспекти виникнення та розвитку інституту шлюбного договору. Поняття шлюбного договору та право на його укладення. Форма шлюбного договору. Зміст шлюбного договору. Зміна та розірвання шлюбного договору. Визнання шлюбного договору недійсним.

Тема 4. Недійсність шлюбу. Припинення шлюбу

Недійсність шлюбу: підстави та порядок визнання шлюбу недійсним; правові наслідки недійсності шлюбу. Визнання шлюбу неукладеним. Державна реєстрація розірвання шлюбу.

Тема 5. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя

Загальна характеристика особистих немайнових прав та обов'язків подружжя. Види особистих немайнових прав та обов'язків подружжя: право на материнство та батьківство; право дружини та чоловіка на повагу до своєї індивідуальності; право на зміну прізвища; право на розподіл обов'язків та спільне вирішення питань життя сім'ї; право на свободу та особисту недоторканність.

Тема 6. Майнові права та обов'язки подружжя.

Загальна характеристика майнових правовідносин подружжя. Правовий режим майна подружжя: особиста приватна власність чоловіка та дружини; спільна сумісна власність подружжя. Поділ спільного майна подружжя. Відповідальність подружжя за особистими та спільними боргами. Правовий режим майна фактичного подружжя.

Тема 7. Визначення походження дітей

Визначення походження дітей. Загальні підстави виникнення прав та обов'язків батьків і дітей. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають у шлюбі між собою. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою. Оспорювання батьківства та материнства. Встановлення факту батьківства та материнства.

Тема 8. Права та обов'язки батьків і дітей

Особисті немайнові права й обов'язки батьків і дітей. Види особистих немайнових прав.

Позбавлення батьківських прав. Поновлення батьківських прав. Відібрання дитини від батьків без позбавлення їх батьківських прав.

Майнові права та обов'язки батьків і дітей. Правовідносини батьків і дітей з приводу майна. Правовідносини батьків і дітей щодо утримання. Обов'язок батьків утримувати дитину. Способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину. Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дітей та його виконання. Обов'язок повнолітніх дочки, сина утримувати батьків та його виконання.

Тема 9: Правовідносини за участю інших членів сім'ї та родичів

Особисті немайнові права і обов'язки інших членів сім'ї та родичів. Аліментні правовідносини між іншими членами сім'ї та родичами: а) аліментні зобов'язання баби, діда, прабаби, прадіда, внуків та правнуків; б) аліментні правовідносини між братами і сестрами; в) аліментні зобов'язання мачухи, вітчима, падчерки, пасинка; г) аліментні правовідносини між

фактичними вихователями і вихованцями. Розмір та строки стягнення аліментів з інших членів сім'ї та родичів. Визначення заборгованості за аліментами.

Тема 10. Аліментні зобов'язання подружжя

Поняття та загальні підстави виникнення аліментних зобов'язань подружжя. Аліментні зобов'язання колишнього подружжя. Способи і розмір надання утримання одним із подружжя другому. Припинення, обмеження або позбавлення права на утримання одного з подружжя. Спеціальні підстави стягнення аліментів. Право на утримання фактичного подружжя.

Тема 11. Аліментні зобов'язання батьків і дітей.

Обов'язок матері, батька утримувати дитину. Способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину. Визначення розміру аліментів і часу, з якого вони присуджуються. Участь батьків у додаткових витратах на дитину. Припинення права дитини на аліменти. Визначення заборгованості за аліментами на дитину та їх стягнення. Звільнення від сплати заборгованості за аліментами. Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дітей. Обов'язок повнолітніх дочки, сина утримувати батьків та його виконання.

Тема 12. Влаштування дітей –сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Усиновлення

Поняття та види влаштування дітей – сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Історія розвитку інституту усиновлення. Поняття усиновлення. Умови, порядок та правові наслідки усиновлення. Таємниця усиновлення. Визнання усиновлення недійсним: порядок та правові наслідки. Скасування усиновлення: порядок та правові наслідки. Позбавлення усиновлювача батьківських прав.

Тема 13. Інші форми влаштування дітей –сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Поняття та значення опіки та піклування над дітьми. Встановлення опіки та піклування над дітьми. Права дитини, над якою встановлено опіку та піклування. Права та обов'язки опікуна, піклувальника щодо дитини. Припинення опіки та піклування над дитиною. Звільнення опікуна та піклувальника дитини від їх обов'язків.

Поняття, сутність та значення патронату над дітьми. Історичні аспекти становлення інституту патронату над дітьми. Поняття та зміст договору про патронат. Припинення патронату над дітьми.

Поняття прийомної сім'ї. Створення прийомної сім'ї. Права і обов'язки прийомних батьків і прийомних дітей. Поняття дитячого будинку сімейного типу. Створення дитячого будинку сімейного типу. Права і обов'язки батьків-вихователів і вихованців дитячого будинку сімейного типу.

Тема 14. Застосування сімейного законодавства України до правовідносин за участю іноземних громадян та осіб без громадянства.

Реєстрація шлюбу громадянина України з іноземцем та шлюбу між іноземцями в Україні. Особисті немайнові та майнові права подружжя, один із яких є іноземцем. Розірвання шлюбу між громадянином України та іноземцем та шлюбу іноземців між собою в Україні. Визнання батьківства в Україні і поза її межами. Правові аспекти усиновлення, ускладненого наявністю іноземного елемента. Встановлення опіки та піклування над дитиною, яка є громадянином України, але проживає за її межами, а також над дитиною, яка є іноземцем, але проживає в Україні.

Викладач:

к.ю.н., доц. Схаб-Бучинська Т. Я.